

»Zeleni kapitalizem?«

Cikel filmozofskih **večerov** »Mediozofija
– o posredovanem svetu«

Maribor, 4.4.2014

**ADVERTISING
& THE END
OF THE WORLD**

»Žalostno je pomisliti, da narava govori in da
človeški rod ne posluša.«

Victor Hugo

Izkoriščanje naravnih virov, masovno pridobivanje energije in blaga ter odpadki razsipne potrošnje, ogrožajo možnosti za ohranitev Zemlje in živih vrst na njej. Kapitalizem zahteva nenehen razvoj. Nenehno rast.

Sistem nas sili, da “proizvajamo, prodajamo, trošimo in kopičimo”. Vsa človeška interakcija je zožena na puste trgovske odnose in naš planet na blago. Imamo le eno pravico – pravico do zasebne lastnine. Obstaja le en bog – denar.

Vir. <http://zofijini.net/o-novodobnem-suzenjstvu-transkript/>

»Brez humanistične refleksije človekovega odnosa do narave si ne moremo obetati dolgotrajne spremembe okoljskega stanja.«

Tomaž Grušovnik

Kapitalizem je ekonomski in družbeni sistem, ki temelji na privatni lastnini in trgu, v katerem so sredstva produkcije v glavnem v lasti privatne pobude, ki jo vodi profit ter v katerem so investicije, distribucija, prihodek, produkcija in cenovna politika dobrin in storitev določeni z dogajanjem oziroma operacijami na ekonomskem trgu. Trg je kraj, kjer se srečata ponudba in povpraševanje, pri čemer ponudba in povpraševanje vplivata na ceno, količino in vrsto dobrin.

Kapitalistična ekonomija se je postopoma institucionalizirala v Angliji med 16. in 19. stoletjem, čeprav so bile nekatere značilnosti tega ekonomskega sistema v zgodovini prisotne tudi že v srednjem veku in antiki. Razcvet kapitalizma se je začel z industrializacijo. Iz Anglije se je počasi selil v celinsko Evropo in slednjič preko vseh političnih in kulturnih mej tudi v preostali svet. Konec 20. stoletja je kapitalizem postal praktično edina sprejemljiva ekonomska in družbena oblika življenja v svetu.

V osemdesetih se je z vzponom neokonzervativnih gibanj in rastočega neoliberalizma, ki mu je podlega tudi politična levica, vse bolj uveljavljalo prepričanje, da sistem, ki ga živimo, nima alternative.

»Edini zelen izdelek je tisti, ki ni bil nikdar izdelan.«

Kilbourne v: Corbett, 2006, 157

Država, ki bi želela ohranjati enako neto materialno produkcijo ali pa bi jo celo želela zmanjševati, bi morala močno poseči v delovanje trga. V taki ekonomiji ni videti drugega načina, kot da se tiste, ki večajo materialno proizvodnjo in s tem količino odpadkov, omeji v tej dejavnosti. To pa je poseg v pravico posameznika, ki rabi primerno utemeljitev. Kako torej zelena država, ki morebiti pristane na brez-rastno ekonomsko politiko, opravi s kritiko, da omejuje legitimne pravice posameznikov po svobodi gospodarske pobude?

Dejan Savić

„Človeško vedenje uničuje okolje. Da bi to učinkovito preprečili, moramo zgraditi pravno strukturo, ki bo takšno vedenje nadzorovala.“

Jack Tuholske

»Prvi konkretni ukrep energetske politike mora biti odpoved premogu, ki je podnebno daleč najbolj nevaren energetski vir. Odgovornost moramo tudi personalizirati. Naša predsednica vlade je denimo osebno odgovorna za svojo nevednost o škodljivosti premoga, če njena vlada dopušča nadaljevanje pridobivanja elektrike iz premoga v Sloveniji. Njej in preostalim politikom, z evropsko komisijo vred, moramo postavljati jasna vprašanja: ali veste, kakšno spremembo okolja zaradi podnebnih sprememb napoveduje znanost že v prihodnjih desetletjih? Ali se zavedate osebne odgovornosti, ki jo imate kot ustvarjalci politik, ki neposredno vodijo v katastrofo? In ne nazadnje, zakaj to vendarle počnete: zaradi nevednosti, nemoči ali pritiskov? «

Luka Omladič

Ekosocializem je alternativno zasnovana prihodnost sveta, Evrope in Slovenije. Kozmetični popravki evropske ekonomske, finančne, okoljske in socialne politike ne dajejo trajnih in strukturnih rezultatov. Če kdaj, sedaj v strukturnem kriznem obdobju, EU potrebuje radikalno drugačen razvojni, družbeni koncept in temu primerne ukrepe: konec zategovanja pasu, bistveno večji skupni proračun (najmanj podvojitvev obstoječega), obsežne investicije v ozelenjeno in snovno krožno zasnovano gospodarstvo in trajnostno energetiko ter s tem povezana nova delovna mesta in ohranjanje evropske socialne države.

Dušana Plut “Ekosocializem ali barbarstvo”

»Več znanosti in več tehnologije nas ne bo izvleklo iz trenutne okoljske krize, vse dokler ne najdemo nove religije, ali pa premislimo stare.«

Lynn T. White

»Odvzete so nam bile številne skupne dobrine, poslabšala se je kvaliteta življenja ljudi in dostop do osnovnih storitev države blaginje. Interesi kapitala in celo tisti, ki so recesijo neposredno povzročili, so iz nje izšli bolj ali manj brez žrtev. Okolje kot osnovna skupna dobrina tu ni izjema. Kriza je priložnost, da opustimo ovčjo naravo in v imenu interesa ljudi spremenimo sistem, ki je to dopustil. Počasi nam postaja jasno, da degradacija okolja ni nekakšen naravni proces, ampak neposredna posledica njegove privatizacije in izkoriščanja v korist maloštevilnih in v škodo mnogih.«

Luka Omladič

»Potrošniški produkti so se preobrazili iz poenostavljenih nosilcev informacij v pomensko bogata orodja za osebno in družbeno konstrukcijo identitete.«

Allen in drugi, 2008, 784

»Ključ k razumevanju kaj lastnina pomeni, je spoznanje, da imamo vede ali nevede, namerno ali nenamerno, lastnino za del sebe.«

Russell Belkv

'Biti potrošnik' in izgrajevati svojo identiteto okoli predmetov, ki so 'napolnjeni' s pomenom, ter z aktivnostmi, ki so pomembne pri izgrajevanju sebstva, potemtakem ni zgolj naključni atribut sodobnega posameznika. Nasprotno, zdi se, da je potrošništvo prodrlo skozi vse pore naše biti. Morda smo se sodobni ljudje zaradi specifičnih družbenih, pa tudi bioloških, okoliščin res razvili v to, čemur Gilles Lipovetsky pravi *Homo consumericus*.

Potrošniški življenjski slog je zapolnil tisto prazno mesto, ki so ga prej zasedale religija in tradicionalne oblike družbene organiziranosti in dela; mesto, ki pa je bilo potem, ko je industrijski razvoj te oblike v veliki meri odstranil, izpraznjeno.

Tomaž Grušovnik

»Človek - osvobojen nujnosti, ki so jih terjali boj za preživetje, religija, tradicija in skupnost - zdaj beži pred to svobodo v past materializma. Na ta način lahko izkusi varnost sprejemanja osebnosti, ki mu ga ponuja vedenjski vzorec, ki ga obdaja.«

Ake Daun

»Hiša v zasebni lasti in materialna potrošnja, povezana z njo, priskrbita protiutež pomanjkanju vpliva na lastno življenje v drugih kontekstih. Tukaj iluzija posameznikove svobode lahko še naprej živi.«

Ake Daun

»V razpravi o dveh aspektih svobode sodobnega človeka smo izpostavili gospodarske pogoje, ki botrujejo napredujoči izoliranosti in nemoči posameznika v naši dobi; v razpravi o psiholoških rezultatih smo pokazali, da ta nemoč vodi bodisi k taki vrsti bega, ki jo zasledimo pri avtoritativnem karakterju, bodisi k kompulzivni konformnosti v procesu, katere posameznik postane avtomat, izgubi svoj Jaz in vendar sebe istočasno dojema kot svobodnega posameznika, ki je podvržen zgolj samemu sebi.«

Erich Fromm

»Posameznik je osvobojen gospodarskih in političnih spon. Pozitivno svobodo osvoji tudi z aktivno udeležbo in neodvisno vlogo, ki jo mora igrati v novem sistemu. Toda istočasno je osvobojen tudi tistih vezi, ki so mu nudile varnost in občutek pripadnosti. /.../ Z izgubo fiksnege mesta v zaprtem svetu človek izgubi odgovor na smisel svojega življenja.«

Erich Fromm

Če ta kolešček danes želi ostati na svojem mestu znotraj potrošniškega stroja, je ena od stvari, ki jih mora narediti, zanikanje antropogenih okoljskih sprememb. Če bi našo odgovornost za naravno uničenje v vseh njenih posledicah vzeli zares, bi se morali odpovedati potrošniškemu življenjskemu slogu, ki temelji na visoki porabi energije. Toda zdi se, da je to tako težko doseči ravno zato, ker je potrošništvo temelj naše identitete, zatočišče, ki se nam ponuja sredi naše sicer negotove eksistence.

Tomaž Grušovnik

»Moja poanta je, da sicer lahko poizkušamo spremeniti vedenje, da pa bi morda bilo bolj učinkovito spremeniti pogoje, ki vzpodbujajo naša vedenja,«

David Uzzell

»Edini kriterij realizacije svobode je vprašanje, ali posameznik aktivno sodeluje pri odločanju glede svojega življenja in življenja družbe; to pa ne zgolj s formalnim načinom oddajanja glasu na volitvah, temveč v vsakodnevni dejavnosti, na delu in v odnosih z drugimi.«

Erich Fromm

»Nepoznavanje biotske pestrosti v slovenski družbi se mi zdi eden največjih problemov, s katerimi se ubada domača naravovarstvena stroka, saj sproža cel kup nerazumevanj in odpora... Tako kot je pomembno, da poznamo kulturno okolje, v katerem živimo, je pomembno tudi naravno okolje, to pa niso le imena gora, rek in naselij, temveč tudi živalstvo in rastlinstvo.«

Al Vrezec

»Da bi izobraževanje doseglo svoje cilje, tako za posameznika, kot tudi za družbo, mora temeljiti na izkustvu - ki je zmerom dejansko življenjsko izkustvo posameznika.«

John Dewey

Kadar koli me prosijo, da se pridružim kakšni rešitvi, hočem vedeti, ali ta prinaša resnično preobrazbo – ali spreminja cilj? Da bi ugotovila, ali je temu tako, uporabljам besedo CILJ (goal), kot akronim. Pri tem želim izvedeti, ali:

G – gradi moč ljudi, jo odvzema korporacijam in vzpostavlja demokracijo.

O – odpira ljudem oči, da vidijo resnico, da potem, ko zadovoljijo svoje osnovne potrebe, sreče in blaginje ne iščejo v nakupovanju, temveč v skupnostih, zdravju in smiselnosti svojega početja.

A – absolutno upošteva VSE stroške, ki jih povzroči, tudi negativne posledice, ki jih ima za ljudi in planet. Z drugimi besedami, internalizira stroške, namesto, da jih eksternalizira, kot to počne večina podjetij danes.

L – limitira ogromno razliko med tistimi, ki ne morejo zadovoljiti niti svojih osnovnih potreb, in tistimi, ki porabijo VELIKO več kot to, do česar so upravičeni.

Vir: <http://zofijini.net/zgodba-o-resitvah/>

WWW.ZOFIJINI.NET